

የኢትዮጵያ የሚንግማባርና የወረመሰብና ክሚሽን

የተሻሻለው የሂሳት ማስቀመጥ እና የዘላጊ አፈጻጸም

መመሪያ

የካቲት 2013 ዓ.ም

አዲስ አበባ

ክፍል እንደ

፩፭፻፯

1. *HTC* *Cdn*

ይህ መመሪያ "የተሻሻለው የሂሳት ማስወቅና ባንባብ፣ የሂሳት ባንባብ መረጃ ታክክለኛነት ማረጋገጥ እና የሂሳት ባንባብ መረጃ ለህዝብ ተደርጓል የሚደረግበትን አሰራር ለማስፈጸም የወጣ መመሪያ ቁጥር 18/2013 ዓ.ም" ተብሎ ለጠዋት ይችላል::

2. ተርጓሜ

የወለድ አገባብ ሌላ ታሪጂያዊ የሚያሳጠው ካልሆነ በስተቀር በዘመኑ መመሪያ ወሰጥ፡-

በሂሳት ማስወቅና ባህንበ አዋጅ አንቀጽ 12(4) እና በዚህ መመሪያ በአንቀፅ 13(1) መሠረት በሚሰጥር ተጠብቀው እንዲያቀር የተለየትን የሂሳት አስመንግበርና ቤተሰቦ ልብትና የገበ. ጥንቃጌ መረጃን አይጨምርም::

15. “የፊልራል ተቁማት” ማለት መ.ሰ. በመ.ሰ. ወይም በከራል በመንግስት በቻት የሚተካደሩ የፊልራል መንግስት መሰራቶ በታች እና የፊልራል ለማት ይርሱታችን ይጨምሶል::
16. “የመንግስት መሰራቶ ቤት” ማለት በቻቱ መ.ሰ. በመ.ሰ. ወይም በከራል በመንግስት በቻቱ የሚተካደሩ እና የፊልራል መንግስቱ ስራውች የሚከናወነበት ማንኛውም መሰራቶ ቤት ነው::
17. “የመንግስት ለማት ይርሱታች” ማለት የመንግስት ባለቤትነት ይርሱ በመ.ሰ. ወይም በከራል ያለበት ማንኛውም የፊልራል መንግስት የልማት ይርሱታች ወይም የአከላምን ከባንድ ነው::
18. “ሁዝዊ ይርሱታች” ማለት በማንኛውም አግባብ ከእባት ወይም ከሁዝዊ የተሰበሰበ ወይም ለሁዝዊ አገልግሎት ታስቦ የተሰበሰበ ገንዘብ፣ ገብረት ወይም ለሌ ሂዕትን የሚያስተካደር አገልግሎት አግባብነት ያለው ከባንድን የሚያከተት የግል ዘርፍ፣ ለሆነ የሂይሱምና ይርሱታች፣ ይርሱታች(ጥርክን)፣ የዓለም አቀፍ ይርሱታች እና ዕድርና ተመሳሳይ ባህላዊ ወይም ሂደማናታዊ ይዘት ያለው ማህበርን አይከተታም::
19. “ጥቃማ” ማለት በሂሳት ባህንበ መረጃ ነከከልኛነት መረጃዎች ሂደት ወሰኑ ሂሳት አስመንግበር ያለመዘገበው እና የደበቀው ልብት መኖሩን ወይም ለሰተኝ የሂሳት መረጃ መመዘገበን አስመልክቶ ከማንኛውም ኮር በዕሱና በስልክ፣ በቻል፣ በከሚሽኑ ቁሳ፣ በድረ ገዢ ወይም በፈላ በማንኛውም መገኘቶ ኮር የሚሰጥ መረጃ ማለት ነው::
20. “ቤተሰቦ” ማለት የተቻማ፣ የሀዘብ ተመርሱ ወይም የመንግስት ሪፖርቶች የቻዳር ጥያቄ ወይም በስሩ የሚተካደሩ ዕድሜው 18 ዓመት ያልተሳ ላይ ለሆነ፤ ለሰተኝ ለደረሰዎም እንደባለና ሂሳት አበር የሚኖር ሲው እና የተከፈታ ለሆን ይጨምሶል::
21. “ሰው” ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በሆነ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው::

3. የቻዳር አገልግሎት

በዚህ መመሪያ ወሰኑ የቻዳር የተገለጠው ለሆት የቻም ያገለግለል::

- 6.4. ማንኛውም የፊልራል ተቁማት እና የህዝብ ይርሱት ፊይናንስ ሥራ ከፍል ሂሳብ የሰነድ የሚሰጠበት እና የሚሰጠው ግዴታ ያለባቸውን የህዝብ ተመራጭ እና የመንግስት ተሻማዋች በተገመብት ወይም በተመደበበት ተቁም የመጀመሪያ ወር ድመዣን ከመከፈል በራት የመጀመሪያ ወይም የፊጥም ሂሳብ የሚዘጋጀ መካሂያን የሚረጋገጥ ግዴታ አለበት፤
- 6.5. ማንኛውም የፊልራል ተቁማት እና የህዝብ ይርሱት የሰው ሆኖ ሥራ አስተዳደር ሥራ ከፍል ሂሳብ የሰነድ የሚሰጠበት እና የሚሰጠው ግዴታ ያለባቸው የመንግስት መሰራይ በት፡የመንግስት ለማት ይርሱት ወይም የህዝብ ይርሱት ማረተምና የቀጥር ይብኩበ ከመውለድቸው በራት የፋይት የሚገባ ተግባር እንደ ቅድመ ሁኔታ ተይሬ ሁብት ለለማሳጠበባቸው የሚገልል ማስረጃ ከተቁሙ የሥነ የማግባር መከታተል ከፍል የማቅረብ ግዴታ አለበት፤
- 6.6. ከሚሽነ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 6.5 በተደረገው መሠረት ሂሳብ የሰነድ የሚሰጠበት እና የሚሰጠው ግዴታ የተጠለበትውን የፊልራል ተቁማት እና የህዝብ ይርሱት ሁብት አስመዝበዕችን ሂሳብ የሰነድ የሚመለግበት እና ምርመራው ሥራ ያዘጋጀውን የተቁም ቤሉ እና የሰው ሁብት አስተዳደር ሥራ ከፍል ቤሉን አግባብ ባለው ሁግ ተጠሪቸ ይደርጋል፤
- 6.7. ከሚሽነ ሂሳብ የሰነድ የሚሰጠበት እና የሚሰጠው ግዴታ ያለባቸውን የህዝብ ተመራጭ እና የመንግስት ተሻማዋች በተገመብት ወይም በተመደበበት ተቁም ሁብታቸውን ምርመለግበት የመጀመሪያ ወር ድመዣን የክፈል የፋይናንስ አስተዳደር ሥራ ከፍል ቤሉን አግባብ ባለው ሁግ ተጠሪቸ ይደርጋል፤
- 6.8. ማንኛውም የፊልራል ተቁማት እና የህዝብ ይርሱት ቤሉ እና የሰው ሂሳብ አስተዳደር ሥራ ከፍል ቤሉ ከሃብት ማስመዘገበ ወር ተያያዥነት ያለውን ማንኛውም የሁበት አስመዝበዕስ የሽጭት፤ የአገብ ተመራጭነት፤ የቀጥር፤ የፊልራል ከሃላፊነት፤ የመንግስት፤ ሥራ የመልቀች ወይም በጠረቻ የመገልል ወቅታዊ ሁኔታቸውን የሚመለከት መረጃ ለሥነናግባር መከታተል ከፍል የመስጠት ወይም እንዲሰጥ የማድረግ ግዴታ አለበት፤
- 6.9. ማንኛውም የፊልራል ተቁማት እና የህዝብ ይርሱት ቤሉ እና የሰው ሂሳብ አስተዳደር ሥራ ከፍል ቤሉ በቀጥር ወይም በከላይንስ ቅጽ/ር.ኤሌ.ኤሌ.ሸቦስ

- 7.5. ԿՈՒՆԻ ՀԱԾՄԱՀԱՅՈՒԹ ԻԱԼ ԳԼՐԱ ՈՊՏԻ ՔԻՆԴՐ ԻՄԿ ԿՈՒՆԻ ՔԱՂԱԾՄԱԴՐՈ ՂՅՈՒ
ՀԵԲԸԸՆԴՐՈՒՅՈՒՆ: ԵՍԴԱ ԼԽԱ ՀԵՋ ԿՎ ՄԱՀԱՐԱ /ԻՆ.Ճ.Ն/ ՄԱՖԱՀԱՆ ՄԱՆԱ
ՂՅՈՒՄՖԻՆ ՔՓԿԱՀԱ:
- 7.6. ՄԱՀԱԾՈՒՅՈՒՆ ԿՈՒՆԻ ՀԱԾՄԱՀԱՅՈՒԹ ԻՆԱԼԱ ԿԱՎԱԾ ՈՒԾԸՆԸՆ ՔՖՄԱ Ո.Ճ.Գ ՄԵՐԳԱ
Ո.ՄԵԶ.Ն ՔՍՈՒՆԻ ԹԱՂԱԴ ՔԱՂԱԾՈՒՅՈՒՆ ՂՅՈՒՆ ՀԱԾՈՒՅՈՒՆ:
- 7.7. ՔԱՄԿ ԹԱՂԱԴ ՄԱԿԻՒՐ ԻՆԱ ՔԻՄԱՀԱՅՈՒՅՈՒՆ ՔՍՈՒՆԻ ԹԱՂԱԴ ՈՆՏ ԹԱՂԱԴ
ՈՒՄՈՒՖԻ Ո10 ՔԱԾ ՔԴԻ ՄԱԴՐ ԼԻՄԱՆԻ ՔԱՂԱԾՀԱՆ ՂՅՈՒՆ ՀԱԾՈՒՅՈՒՆ:
- 7.8. ՔԱՄԿԹԱՂԱԴ ՄԱԿԻՒՐ ԻՆԱ ՈՍ.Ճ.Գ ՔԳԱՂԱԴ ԻԵՆԴ Ա. ԼԻԾԸՆԸՆ ՔՖՄԱ
ԹԱՂԱԴ ՈՆՏ ՔԿՈՒՆԻ ԹԱՂԱԴ ՄԱՀԱՐԱ ԹԱՂԱԴ ՄԱԿԻՒՐ ԻՆԱ ՈՍ.Ճ.Գ
ԿՈՒՄՖՈՒՅՈՒՆ ՀԱԾՄԱՀԱՅՈՒԹ ԼԻՖՄԱ ՍՈՒՆԻ ՀԱԾՄԱՀԱՅՈՒՄՖԻ ՔՄԱՆՈՒՆ ՂՅՈՒՆ
ՀԱԾՈՒՅՈՒՆ:
- 7.9. ՔԱՄԿԹԱՂԱԴ ՄԱԿԻՒՐ ԻՆԱԸՆԸՆ ՈՒՄՈՒՖԻ ՄԱԿԱՆԻ ՄԱԿԱՆԻ ՔՍՈՒՆԻ ԹԱՂԱԴ
ՄԱՆ Ո.Ճ.Գ ՈՍ.Ճ.Գ ԻԿԱԾ ԱԿԱՊԱ ՔՎԱԿԻ ՄԱԴՐ ՄԱՀԱԾՈՒՅՈՒՆ ՔԿՈՒՆԻ ԹԱՂԱԴ
ՄԱԿԱՆԻ ՄԱԴՐ ՄԱԴՐ ՔԱԾ ՔՍՈՒՆԻ ԹԱՂԱԴ ՔՄԱՆՈՒՆ ՂՅՈՒՆ ՀԱԾՈՒՅՈՒՆ:

8. ՔԿՈՒՆԻ ԹԱՂԱԴԻ ՔԳԿ ՂՅՈՒՆ ՀԱԾՄԱՀԱՅՈՒՅՈՒՆ

- 8.1. ՔԱՄԿԹԱՂԱԴ ՄԱԿԻՒՐ ԻՆԱ Ս.Ճ.Գ ՔԳԱՂԱԴ ԻԵՆԴ ՔՖՄԱ ՄԱԿԻՒՐ ՄԱԿԱՆԻ
ՀԱԾՄԱՀԱՅՈՒՆ ՔԱՂԱԾՈՒՅՈՒՆ ՂՅՈՒՆ ՀԱԾՈՒՅՈՒՆ:
- 8.2. ՈԱԼ ՀԱՆՔԸ ՈՅՆ.Ն ՀԱՆՔԸ 8.1 ՄԱԿԱՆԻ ԿՈՒՄՖՈՒՅՈՒՆ ՈՒՄՈՒԹՈՒՄ ՓԿ.Դ.Ն ՓԸՆՈՒՄ
ՔԱԾ ՀԱԾՄԱՀԱՅՈՒՄՖԻ ԿՈՒՆԻ ՀԱԾՄԱՀԱՅՈՒԹ ԻՆԱ ՔԿՈՒՆԻ ՄԱԿԻՒՐ ԻՆԱ Ո.Ճ.Գ
ԱԿԱԸՆԸՆ ՈՄԱԿԻՒՄՖԻ ՈՆՏ ՄԵՐԳ ՈԼԱ ՀԱՄՖ Ա.Ճ.Գ ՔՎԱԿԻ:
- 8.3. ՔԱՄԿ ԹԱՂԱԴ ՄԱԿԻՒՐ ԻՆԱ ՈԱԼ ՀԱՆՔԸ ՈՅՆ.Ն ՀԱՆՔԸ 8.2 ՈՎՄՈՒ
ՄԱԴՐ ՄԱԿԻՒՄՖԻ ՄԱԿԱՆԻ ՍՈՒՆԻ ՀԱԾՄԱՀԱՅՈՒՄՖԻ ՍՈՒՄՖՈՒՅՈՒՆ ԴՔԱՄԱՀԱՅՈՒՆ ՔՔԲՈՒՆ
ՀԱԾՄԱՀԱՅՈՒՆ ԻՆԴՎ ԵՍԴԱ ՔՊ.Գ.ԱԾ ՄԱԿԱՆԻ ՈՀ.Ճ.Գ ՀԱԾՄԱՀԱՅՈՒՆ
ՀԱԾՄԱՀԱՅՈՒՆ ՔՎԱԿԻ:
- 8.4. ՈԱԼ ՀԱՆՔԸ ՈՅՆ.Ն ՀԱՆՔԸ 8.3 ՀԱԾՄԱՀԱՅՈՒՆ ՄԱԿԱՆԻ ՔՎԱԿԻ ՍՈՒՆԻ
ՀԱԾՄԱՀԱՅՈՒՄՖԻ ՈՀ.Ճ.Գ 10 Յ.Ն ՀԱՆՔԸ 1 ՄԱԿԱՆԻ Ք1,000 ԱԾ (ՀՅ.Ճ.Գ.ԱԾ)
ՔԴԱՀՈՒ ՔՊՈՒՆ ԻՆԱԼՈՒ ՔՊ.Ն Ո.Ճ.Գ Ո.Ճ.Գ Ա.Ճ.Գ Ո10 ՔԴԻ ՄԱԴՐ
ՍՈՒՄՖՈՒՅՈՒՆ ՔԱԾ ՀԱԾՄԱՀԱՅՈՒՆ: ՔՎԱԿԻ ՔԱՄԿԹԱՂԱԴ ՄԱԿԻՒՐ ԻՆԱ ՔՎԱԿԻ
Ո.Ճ.Գ Ա.Ճ.Գ Ա.Ճ.Գ Ո.Ճ.Գ Ա.Ճ.Գ ՀԱԾՄԱՀԱՅՈՒՆ ՂՅՈՒՆ ՀԱԾՄԱՀԱՅՈՒՆ ՂՅՈՒՆ ՀԱԾՄԱՀԱՅՈՒՆ

የሥራ ቁጥር ወሰኑ ለተቋሙ የሥነ ጥሃገባዎች መከታታይ ክፍል የመመለስ ጉዳዎች አለበት፡

- 9.5. በዘመና አንቀፅ 30-ሰ አንቀፅ 9.4 መሠረት እንዲከተካለ ለተቋም የሥነግማጭዎች መከታታይ ክፍል ተመሳሽ የተደረገ የህብት ጥሃገባ ቁጥር በሁበት አስመዝግበው ተቋም ከደረሰበት ቀን ድምር ባለት 5 የሥራ ቁጥር ወሰኑ መረጃው ተማሪል ለከማሽነት ገበያ መፈጸም አለበት፡
- 9.6. በዘመና አንቀፅ 30-ሰ አንቀፅ 9.5 መሠረት የሰነግማጭዎች መከታታይ ክፍል መረጃውን በተሰጠው የገዢ ገዢ ወሰኑ ያለበት እንዲከተካለ የሂብት አስመዝግበው ማብቱን እንዳለስመዘገበው ወይም እንዳለሳውቁ በመቀመር ስም ኮርፕሮሽን ለተቋሙ ማረጋገጫ በማሳወቅ ለከማሽነት ሪፖርት የሚደረግ ጉዳዎች አለበት፡
- 9.7. በዘመና አንቀፅ 30-ሰ አንቀፅ 9.6 መሠረት ሁብት ያለስመዘገበው ማረጋገጫ ወይም ሲሆን ከፍርድ የደረሰው የተቋም ወይም የህብት ድርጅት ታላፊ በአንቀፅ 6 የሥራ አንቀፅ 2 መሠረት የተቋሙ የሥነ ጥሃገባዎች መከታታይ ክፍል በደንጋጭ በማሳወቅ የገዢ ለሰኑ መሰረት ሁብት አስመዝግበው ማብቱን እንዳይስመዘግበ የሚደረግ ጉዳዎች አለበት፡፡

10. ማብቱን አስማሰመዘገበ የሚያስከተሉው ቅጣት

- 10.1. ማንኛውም ሁብት አስመዝግበው በመደብኛው ወይም በተራዘመሰለት የገዢ ገዢ ወሰኑ ማብቱን ማይስመዘግበ ከቅር ለከማሽነት በC 1,000 (አንድ ሌ.ሆ በC) ቅጣት ይከተላል፡
- 10.2. ሁብት አስመዝግበው በዘመና አንቀፅ 30-ሰ አንቀፅ 1 የተመቀበውን የገንዘብ ቅጣት ለማሳደግዎች የተሳለፈው ወሰኑ ከደረሰው ቀን ድምር ባለት 5 ቁጥር ወሰኑ ቅጣቱን መከፈል አለበት፡
- 10.3. ሁብት ባለማሳወቅን የሚከፈል ቅጣት ሁብት የሚስመዘገቡን ጉዳዎች እያከተሉም፡፡
- 10.4 በዘመና አንቀፅ 30-ሰ አንቀፅ 10.1 መሠረት የሥነግማጭዎች መከታታይ ክፍል በተሰጠው ገዢ ወሰኑ የሂብት ጥሃገባ ቁጥር ያለበለከቡን ሁብት አስመዝግበው ስምና የስራ ድርጅት በመተቀበ ለተቋሙ ማረጋገጫ በማሳወቅ ለከማሽነት ሪፖርት የሚደረግ ጉዳዎች አለበት፡

መረጃ በኋማርና ምርመራ የተመረጋበት ሆኖ ስንጻ ይሆናል::

11.2 በመረጃ ተከከለኛነት ማረጋገጥ ሂደት ወቂት ከሚሽነ:-

ሀ. የብት አስመዘጋበዎች በጥላው የብት ምዝገባ ቅጽ ማናቸውም ገዳቶች ላይ

ተጨማሪ መረጃ እና ማብራሪያ እንዲያቀርብ ለመረጃው ይችላል::

ለ. የብት አስመዘጋበዎችን መረጃ የሃብ ማናቸውም ባንክ፣ የንግድ ተቁጥሮ ወይም
ሌላ ድርጅት/ስው/ የሃብዎን የብት መረጃ እንዲሰጥ ለሃብ ይችላል::

ሐ. ውና አዲተርና ወይም ማናቸውንም አግባብነት ያለው አካል መያዙ ይጋኙ
ለመረጃ ይችላል::

11.3 ከሚሽነ በመረጃ ተከከለኛነት ማረጋገጥ ሂደት ባኑ ተቁጥሩ የመረጃ ሲሆት ከሆነ ከሚከተሉት እርምጃዎች እንዲን ተቁጥሮ ላይ ለመረጃ ይችላል:-

ሀ. ለመጀመሪያ ገዢ ለተፈወሙ ተቁጥሩ የመረጃ ሲሆት ለብት አስመዘጋበዎች
የዕቅናዊ ማስጠናቀቃቸ ይሰጣል::

ለ. የብት አስመዘጋበዎች ለሁሉም ገዢ ተመሳሳይ ሲሆት ከፊርማ በC 1,000
(እንደ ገዢ በC) የንግድ ተቁጥሩ እንዲከናል ይደረጋል::

ሐ. የብት አስመዘጋበዎች ለዚህ ገዢ ተመሳሳይ ሲሆት ከፊርማ ተፈፀመ በሆነ
የመመርመር ሲልጥን ለለው አካል ይለካል::

11.4 ከሚሽነ የብት ምዝገባ መረጃ ማጥበርበር ተፈጥሮል ወይም ሆነ ተብሎ አሳሳች መረጃ ተለጥቷል ወይም እውነቱን ለመደበቅ ተሞክሮል በለው በሚያዋጊበት በማናቸውም ገዢ ምርመራ እንዲደረግ እና ተጠያቄ እንዲሆን በሆነ የመመርመራና የመከሰሰ ሲልጥን ለተሰጠው አካል ያስተላለፈል::

12. የአኋናር ሆነ ወይም ይረዳ ማረጋገጥ

በሆነ አስመዘጋበዎች የነጋ ይረዳ እና እርስ እና/ወይም የበተሰበ አባላት በሚያደግኝት

ገዢ መከከል ያለውን መጠጥሮ ለማረጋገጥ ከሚሽነ የአኋናር ሆነቸታው የኢትዮጵያ ከፋይ
ለመረጃ ይችላል::

14.3 የከሚሽኑ የግዢ፡ ፊይናንስ ገብረት አስተዳደር ይይፈክጥልት ቁጥር ካከል. ማብት አስመገበብዎች የተረከበውን ወኩም ስላጥ/ድረሰኝ/ በማይሸጭት መረጃዎን ይይዛል፡፡ ማብት ማሳወቂና ምዝገባ ይይፈክጥልት በተጠቀቀ ገዢ መረጃዎን የመሰጠት ጥያቄ አለበት፡

14.4 የከሚሽኑ የግዢ፡ ፊይናንስ ገብረት አስተዳደር ይይፈክጥልት በዚህ አንቀፅ በንዑስ አንቀፅ 14.1 እና 14.2 መሠረት ገዢ የተደረገውን የቅጥት ገዢበት ከዋናው ስላጥ/ድረሰኝ/ ወር በማሳታረቺ በየወሩ ለገንዘብ ማናድራሪር ልሰሰ ያደርጋል፡፡ ስላጥ/አገልግሎት ማብት ማሳወቂና ምዝገባ ይይፈክጥልት ያሳውቋል፡፡

15. የመተባበር ጥያቄ

ማንኛውም ሰው የሚብት ማሳወቂና ማስመገነበ አዋጅ ቁጥር 668/2002 እና አዋጅን ለማሳሌዎች የወጣውን ይህን የአዲግዥም መመሪያ ከሚሽኑ በማያሳሌዎቹበት ወቅት መረጃ የመሰጠትና የመተባበር ሁርቃዊ ጥያቄ አለበት፡፡

16. ስላ ቁጥር

የሁለት ምዝገባ አዋጅንና አዋጅን ሥራ ላይ ለማዋል የወጣውን ይህንን መመሪያ በመፈጸም ማረጋገጫ ላይ የመተባበር ሁርቃዊ ጥያቄውን ያሳተው ማንኛውም ሰው አገባበነት በለው የወንጀል ሆኖ መሰረት ተጠሪዎች ይህንን ሁርቃዊ ጥያቄ አለበት፡፡

17. የቅረታዊ አቅራቢ

17.1 ማንኛውም አገልግሎት መያዊ በተሰጠው አገልግሎት ላይ ቁረታዊ ካለው ቁረታዊ አገልግሎቱን ለሰጠው የሰነድግባር መከተታቸው ክፍል ዘላፊ ያቀርባል፡፡

17.2 በዚህ አንቀፅ ዓይነ አንቀፅ 17.1 በተደነገው መሠረት ቁረታዊ አቅራቢው በተሰጠው የሳሽ ያልፈክ ከሆነ ለመሰራይ በቱ፡ ለፊልግል ተቋሙ ወይም ለህዝቦች ድርሻ ዘላፊ ቁረታዊ ያቀርባል፡፡

17.3 በዚህ አንቀፅ ዓይነ አንቀፅ 17.1 በተደነገው መሠረት የተቋሙ ዘላፊ የሠራተኞች ይህንን ሁርቃዊ ጥያቄ አለበት፡፡

18. መመሪያውን ስለማሻሻል

ከሚሽኑ ይህንን መመሪያ አስፈላጊ ሆኖ ስያጋዊ በማንኛውም ገዢ ለማሻሻልው ይችላል::

19. ተፈጥሮች ስለማይታወችው ህንቶ

ከዚህ መመሪያ ወር የሚችሉን መመሪያ ወይም ልማድዊ አስራር በዚህ መመሪያ በተገኘት ጥያቄ ማረጋገጫ ተፈጥሮች ስለማይታወችው አይደረግም::

20. ስለተስረ አካል

የፌዴራል የሥነግዢበርና የወራ መ-ሰኞ ከሚሽኑ የተሻሻልው የሂሳት ማሳወቅና የሚገባ
የአዲቀዱ መመሪያ ቁጥር 13/2013 በዚህ መመሪያ ተስረል::

21. መመሪያው ስለማዘኝበት ገዢ

ይህ መመሪያ ከየተታት 8 ቀን 2013 ዓ.ም ይሞላል::

አዲስ አበባ፣የካቲት 8 2013 ዓ.ም

በር አድራሻ

የፌዴራል የሥነግዢበርና የወራ-መ-ሰኞ ከሚሽኑ የሚለው አዲቀዱ
Anti-corruption Commission

ክፍል አራት

የሂሳት ምዝገባ መረጃ ለህዝብ ክፍት /ተደራሽ/ ስለማሆኑት ሁኔታ

13. የሂሳት ምዝገባ መረጃን ለህዝብ ክፍት /ተደራሽ/ ስለማድረግ

13.1 ከመሸሻነት የሂሳት ማሳወቂያ ቅጽ ወሰጥ ተመዘገበው ያለ መረጃዎች በመሳሌ ተደራሽ ለመደረግ ይቻላል ወይም ይሰጣል:: ለዚህ መመሪያ እድልያዥ ስጋል የግል ማሳጥራዊ መረጃዎች የሚሰለት የስልክ ቁጥር፣ የባንክ ሲሳይ ቁጥር እና የመኖሪያ እድልና ፍቃው::

13.2 ለዚህ አንቀጽ በንዑስ አንቀጽ 1 የተደነገገው በኋርጋው መረጃዎች በቅጥሮ አካላት ለመያቀ ወይም እንዲሁኑታው ከመሸሻነት ለሰለው ዓላማዎች እንዲውል ለመስጠት የግል ማሳጥራዊ /ግለፅ/ መረጃዎችም ለገንዘብ ይቻላል::

13.3 ማንኛውም የሂሳት ምዝገባ መረጃ እንዲሰጠው የሚፈልግ ስው ተያቄውን በጽሁፍ ለከመሸሻነት ማቅረብ አለበት::

13.4 ከመሸሻነት የቀረበበትን የመረጃ ጥያቄ በመቀበል በከመሸሻነት የእንደግለጹት አስቀጥ ስታንዳርድ መሰረት ለመያዝ ስው ተጨማሪን መረጃ ይሰጣል::

ክፍል አምስት

ልቶ ሌቶ ድንጋጌዎች

14. ስሌ ቁጥጥር ገንዘብ አስቀበብ

14.1 የሥራኩማዊ መከተተያ ክፍል ማስተካከለውን ሁኔታ በአመራርበዎች ሁብታቸውን ባለማስመዝገባቸው ወይም በጥ኏ነት ማስተካከለ ተንተዋል የሚከተሉትን ቁጥጥር በከመሸሻነት የእትቶች ገንዘብ ቀንና ማስተካከለ ቁጥር 1000001844532 ወይም ከመሸሻነት መደረሰ ለማያዙው የሂሳት ቁጥር ገበ በማድረግ ወርቅና የባንክ ስለጥቅም ይረዳል::

14.2 ለዚህ አንቀጽ 30-ሽ አንቀጽ 14.1 መሠረት የከመሸሻነት የግዢ፣ 4.ይናንስና ገበዎች አስተዳደር ይረዳከተል የባንክ ወርቅ ስለጥቅም/ እንደደረሰው በመቀረጥ ለተቀባዩ ይሰጣል::

አስመንጋቢው ማብት ስለማስመጥበት የሚገልበበት በታ እንዲያረው የሚደረግ
ገዢታ አለበት፡

- 6.10. በዘ.ህ እንቀዱ 30-ሰ እንቀዱ 6.9 በተደነገዱ መሠረት የተቁሙ ማለፈዎችና
መረተዋች በማንኛውም ምክንያት ተቁሙን ለለቀ ካ.ለ.ራ.ንስ ከመው-ሰዳቸው በፊት
የብትና የገበ ምንጻቸውን የሚሳውቁና የሚስመጥበበና ግዢታ አለባቸው፡
- 6.11. በዘ.ህ እንቀዱ 30-ሰ እንቀዱ 6.10 በተደነገዱ መሠረት የሥራ ማለፈዎችና
መረተዋች በማንኛውም ምክንያት ተቁሙን ለለቀ ካ.ለ.ራ.ንስ ከመው-ሰዳቸው በፊት
ሁበታቸውን እንዲያስመዘግበ ያለደረገ ማንኛውም የፈ.ደ.ራ.ል ተቁማት እና የህዝብ
ድርጅት ታሳሌ እና የሰው ማብት አስተዳደር ሥራ ክፍል ታሳሌ እግባብ ባለው ሆኖ
መስረት ተጠሪቱ ይሆናል፡
- 6.12. በዘ.ህ እንቀዱ 30-ሰ እንቀዱ 6.10 በተደነገዱ መሠረት የሥራ ምንባር መከታተል
ካፍል የሥራ ማለፈዎች እና መረተዋች በማንኛውም ምክንያት ለያገለግልበት
ከነበረው ተቁም ለለቀ ካ.ለ.ራ.ንስ ከመው-ሰዳቸው በፊት በተቁማቸው በእኔል
በመቅረብ ሁበታቸውን እንዲያስመዘግበ የሚደረግ ግዢታ አለበት፡

7. ሁበትና የገበ ምንጻቸን ስለማስመጥበት

- 7.1. ማንኛውም ማብት አስመንጋቢ በራሳ እና በበተሰበ አባላት ባለቤትነት ወይም ይዘጋ
ልር የሚገኘውን ማብት እና የገበ ምንጻው የሚስመጥበበና የሚሳውቁ ግዢታ አለበት፡፡
- 7.2. በጠረቃ የተገለለ ወይም ክኩንድ የፈ.ደ.ራ.ል ተቁም ወይም የህዝብ ደርጅት
በማንኛውም ምክንያት አገልግሎቶን ያቋረጋ ሁበት አስመንጋቢ ክለ.ራ.ንስ
ከመው-ሰዳ በፊት ለተቁሙ ሥነ ምንባር መከታተል ክፍል በእኔል በመቅረብ
የብቱንና የገበ ምንጻውን የሚሳውቁ ግዢታ አለበት፡
- 7.3. ክኩንድ የፈ.ደ.ራ.ል ተቁም ወይም ሁዝብ ደርጅት ቅርንጫና ወደ ለሉ ቅርንጫና
ውይም ክቅርንጫና ወደ ወና መስራይ ቤት እንዲሆወር የተደረገ ማንኛውም ማብቱን
አስቀድሞ ያስመዘግበ ማብት አስመንጋቢ የእገልግሎት ማቋረጥ የሂብት ምንጻው
ማደረግ አይጠቀበትም፡
- 7.4. ማብቱን ክስመዘግበ ስደስት ወራት ያልጥላው ማንኛውም ማብት አስመንጋቢ
ከማሬራበት ተቁም የለቀቀ እንደሆነ የእገልግሎት ማቋረጥ ምንጻው ምንጻው
አይጠቀበትም፡፡

4. የተፈቀማለት ወሰን

ይህ መመሪያ በፊልግዕል ተቋማት ወሰጥ ባለ የመንግስት መስራው በት፡የልማት ይርሱት እና ህዝባዊ ይርሱት ወሰጥ በሚገኘ ተመራጻቸ፡ ተቋማዎች፡ የሥራ ቤሉዎች እና ማረተኞች ላይ ተፈጽማነት ይኖረዋል፡፡

ከፍል ህለት

ስለሄዕት ፊርማዎች

5. የወጪ፡ የጥቅም ግጥታን መከላከል፡ የመረጃ ትክክለኛነት ማረጋገጥና
ተፈራሽነት

- 5.1. ከማሽኑ የብት የመመዘገበ፣ የጥቅም ግዴታን የመከላከልና የሚሰተዳደር፣ የሂብት ምዝገባ መረጃን ተከከለኛነት የሚረጋገጥ፣ መረጃውን በእሁኑ ለጠየቀ መረጃ ሲገኘ ተደረገ የሚኖረው እና የመጠበቅ/ ማስተዳደር/ ቤሌሬት አለበት፣
  - 5.2. ከማሽኑ የብት ምዝገባ ለነድችን በጋራሙት ይጠካል፤ ይጠብቃል፡፡

6. የሂሳት ምዝገባ ቅድመ አዋጅ

7. "አግባብነት ያለው የምርመራ አካል" ማለት ክዘሱ መመሪያ ጋር በተያያዘ ወገኩ
መፈጸመናን የሚያመለከት ሁኔታ ለደዚጥም ጥያቄን እንዲመረጥም የሚመራለት
በህግ የመመርመርና የመከለስ ስልጣን ያለው አካል ነው::
8. "እገልግሎት ማቅረጥ" ማለት አንድ ሂሳብ አስመላጊበት በመሰረም በቱ ሂሳብን
ከሰመዘገበ 6 ወር እና ከዚ በላይ ለሰራ ቅድሞ በማንኛውም ሁኔታ መሰረም በቱን
ለፈቻ ሂሳብ እና የጊዜ ምንጫይን የሚያስመዘግበበት ሥርዓት ነው::
9. "ዋና መዝግብ ወይም ማህተም" ማለት ሂሳብ ምዝግብ ተፈጥሯ የሚሆንበትው
የመንግስት መሰረም በተፋት፡ የመንግስት ልማት ድርጅቶች እና ህዝባዊ ድርጅቶች
ውሰድ ሂሳብ ማስመዘገበ ያለባቸውን አስመላጊውች በሥራ መደብ እና ስም
ዘርዝር እንዲይዘግበ በተለይ የተዘረዘሩ ወይም የተደረሱ መረጃ ነው::
10. "የሂሳብ ማሳወቂ እና ምዝግብ አያራር" ማለት የሂሳብ ማሳወቂ እና ምዝግቦን፡
የሂሳብ ምዝግብ መረጃ ተከከለኛነት ማረጋገጥን እና የሂሳብ ምዝግብ መረጃ ለህዝብ
ተደራሽ የሚያደረገበትን ሂደት የሚያጠቃልል ተግባር ነው::
11. "የሰነዱማብር መከታታይ ክፍልሁት" ማለት በመንግስት መሰረም በት ወይም
በመንግስት ልማት ድርጅቶች ወይም ለህዝባዊ ድርጅቶች ወሰኖ የሰነዱማብርና
የወረዳ መሰናኑ ስራውን በየተቋማ፡ ለማስረት የሚያደረሱቸው አይደረሱቸው
ናቸው::
12. "የሂሳብ ምዝግብ መረጃ ተከከለኛነት ማረጋገጥ" ማለት በከሚሽኑ የሂሳብ
ማሳወቂ እና ምዝግብ ይይዛኝኝበት ሂሳብ የሚያሳወቂው ጥለሰብ የሰጠው መረጃ
የተመለከ፡ እውነተኛ፡ የአዲስር ይረዳው ከሰመዘገበው ሁብትና የጊዜ ምንም ጋር፡
የጊዜ ሁኔታው ከሰመዘገበው ሂሳብ እና የጊዜ ምንም ጋር የሚጥጋም መሆኑን
ለማረጋገጥ የሚያከናወን ሂደትን የሚመለከት ነው::
13. "የሂሳብ ምዝግብ ተከከለኛነት ቁድሙ-ማረጋገጥ" ማለት በሂሳብ ወቂት
የሂሳብ ምዝግብ ማረጋገጧ ለርተኩኬት ከመሰጠቱ በፊት መረጃው በተከከል እና
በተመረሻ ሁኔታ በሰመጥነቱ እና በሁሉም ገዢ ገዢ የአጠቃቃ ከሰመላጊው እርም
ይረዳበት ሲለመሆኑ በከሚሽኑ የሚረጋገጥበት ሂደት ነው::
14. "የሂሳብ ምዝግብ መረጃን ለህዝብ ክፍት ማድረግ" ማለት በጽሁፍ በሚቀርብ ጥያቄ
መሰረት ተመዘገበ በከሚሽኑ እና የሚገኘ የሂሳብ ምዝግብ መረጃ ለማጠየቁ ለው-
ወይም ተቋም ለጠያቁው ተደራሽ የሚያደረገበት አያራር ስሜን የሚያስቀመጥና መረጃ

የተኩስለው የሂብት ማሳወች እና ባህን አ&ፌዴራል መመሪያ

መመሪያ ቁጥር 18/2013

የሂብት ማሳወችና ባህን፣ የምዝገባ መረጃ ትክክለኛነት ማረጋገጥ እና የሂብት ባህን መረጃ
ሉዝነው ተደራሽ የሚደረግበትን ነገር አሰራር መዘርፍት በማስረዳት፣

ሂብት ማሳወችና የማስመዘገበ ግዢታ ለተጠለበቸው የመንግስት ተዕማዋች፣ የህዝብ
ተመራመች፣ የመንግስት መስራው በት፣ የመንግስት ያለማት ይርሱት እና የህዝብ ይርሱት
ሠራተኞች ከሂብት ማሳወችና ባህን ወር በተያያዘ ግዢታቸውን በግልጽነት እና በተጠቀነት
መርህ እንዲመጣ ለማድረግ የሚያስችል ነገር የአ&ፌዴራል መመሪያ ማውጣት በማስረዳት፣

የሂብት ማሳወችና ባህን ስራን ለማከናወን ህላፊነት ለተሰጣቸው የፌዴራል የሚገኘባር እና
የወረመሙና ከሚሽን፣ የመንግስት መስራው በታች፣ የመንግስት ለማት ይርሱቸች እና የህዝብ
የሚገኘው የሰነድዎች ከፍለው ሲሆታውን በማያከናወነበት ገዢ ሲሆታውን
በግልጽነት እና በተጠቀነት መርህ እንዲፈጸሙ ማድረግ ተገቢ ሆኖ በመግኘቱ፣

ሁንጻ ሂብት የማስመዘገበ ግዢታ ያለበቸው አካላት ላይ ሂብትቸውን በማያሳወች ወይም
በማያሳወች ወይም ከገቢያቸው በላይ ወይም አልንሰው በማያሳወች ላይ ማናወን
እንዲመጣ ማድረግ አስፈላጊ ሆኖ በመግኘቱ፣

በዚህ ላይ ያለውን የሂብት ማሳወችና ባህን የአ&ፌዴራል መመሪያ ከተኩስለው የፌዴራል
የሰነድዎች የወረመሙና ከሚሽን ማቆቆማሹ አዋጅ ወር በተጠቀሙ መንገድ ማሻሻል
በማስረዳት፣

በሂብት ማሳወችና ማስመዘገበ በውጥው አዋጅ ቁጥር 668/2002 እንቀጽ 24(2) መሰረት ይህ
መመሪያ ወጥታል፡፡

